

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาในการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยขอแนะนำเสนอตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
2. แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน
3. แนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม
4. ความหมายของการบัญชีสิ่งแวดล้อม
5. การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม
6. การวิเคราะห์ทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

แนวคิดและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศที่พัฒนาแล้วและในประเทศไทยใช้เป็นแนวทาง (ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 2542) มีดังนี้

1.1 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเกี่ยวเนื่องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยมีความเชื่อว่าความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจที่ยาวนานจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แนวคิดที่จะใช้สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจให้ยั่งยืนคือ การดำเนินแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- ใช้ทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ใหม่ แทนทรัพยากรที่ไม่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้
- ใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความมั่นคงทางนิเวศวิทยา และด้านการเพิ่มพูนทักษะ
- ลดการใช้ทรัพยากรที่หายากให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถซ่อมแซมได้ง่ายและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้
- เพิ่มการใช้บริการที่ไม่สิ้นเปลืองพลังงานหรือวัตถุดิบจำนวนมาก แต่ช่วยให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

1.2 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

สามารถแยกเป็นการจัดการในเชิงบริหารและในเชิงการตรวจสอบ ดังนี้
 ในเชิงการบริหาร แนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ามามีบทบาทในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยสรุปแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้เป็น 3 แนวทาง คือ

- การลดจำนวนของเสีย (Reduce)
- การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยนำสิ่งที่ใช้ประโยชน์แล้วมาใช้ใหม่ (Reuse)
- การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยการส่งไปผลิตเพื่อทำให้อาจนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle)

ในเชิงการตรวจสอบ การปฏิบัติการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและชนิดของความเสี่ยง ซึ่งสามารถแบ่งได้ 8 เรื่อง โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ดังนี้

- การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดคือ การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย การตรวจสอบประเภทนี้เป็นการตรวจสอบตามแนวทางที่จัดทำขึ้นทุกๆ ไป และเกี่ยวข้องกับหลายๆ ประเด็น เช่น การสอบทานดำเนินงานที่อาจกระทบต่ออากาศ น้ำ ที่ดิน และน้ำเสีย
- การตรวจสอบระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัทต่างๆ ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย ดังนั้น บริษัทเหล่านี้เริ่มที่จะมุ่งประเด็นไปยังแนวโน้มที่คาดไว้ในอนาคตและสิ่งที่จะกระทบถึง
- การตรวจสอบความถูกต้องอย่างละเอียดหรือการตรวจสอบรายการธุรกิจ การปฏิบัติเพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม และหนี้สินที่ดิน หรือสถานที่ก่อนการได้มาของอสังหาริมทรัพย์
- การตรวจสอบสถานที่ที่ใช้กำจัด เก็บรักษา และบำรุงรักษาวัตถุของเสียที่เป็นอันตราย บริษัทต่างๆ ซึ่งมีการผลิตและก่อให้เกิดของเสียที่เป็นอันตราย อาจจะต้องทำสัญญาเกี่ยวกับบริษัทอื่นๆ เพื่อให้ทำการเก็บรักษาและการทำลายของเสียเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม บริษัทยังคงต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากบริษัทที่ดำเนินการจัดการให้ บางบริษัทได้ทำการตรวจสอบต่อสถานที่ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทั้งของบริษัทเองและที่บริษัทได้ทำสัญญาด้วย

- การตรวจสอบการป้องกันมลภาวะ ได้รับการออกแบบเพื่อลดของเสียตามแหล่งต่างๆ อันประกอบด้วย การกำจัด การเก็บรักษาพลังงาน การฟื้นฟู การนำกลับมาใช้ใหม่ การบำรุงรักษา การกำจัด และการปล่อยทิ้งตามแหล่งต่างๆ บริษัท จะตรวจสอบว่ามลภาวะนี้สามารถป้องกันได้หรือไม่ โดยการระดมเงินทุน ปรับปรุงกระบวนการและผลิตภัณฑ์
- การตรวจสอบการบันทึกหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบภายในเพื่อพิจารณาความน่าจะเป็น ความสมเหตุสมผล การประเมินการแก้ปัญหาต่างๆ ที่จะก่อหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมที่จะต้องบันทึกบัญชีหนี้สินบ่อยครั้งที่ผู้สอบจะต้องขอความช่วยเหลือจากนักกฎหมายเพื่อช่วยกำหนดจำนวนที่ต้องบันทึก ซึ่งดีกว่าการที่จะรวบรวมจากจำนวนตัวเลขทางบัญชีและการดำเนินการ
- การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ บริษัทบางแห่งได้ทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์เฉพาะเพื่อกำหนดว่ามีอะไรที่ต้องดำเนินการบ้าง เพื่อก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีและเพื่อยืนยันว่ามีการค้นพบและมีข้อจำกัดอะไรบ้างในการใช้สารเคมีและตัวผลิตภัณฑ์นั้นหรือไม่
- การตรวจสอบด้านนิเวศน์ สหภาพยุโรปได้มีการพัฒนาและติดตามผลการตรวจสอบด้านนิเวศวิทยามาเป็นระยะเวลาร่วมหลายปี โดยสนับสนุนให้สร้างระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงตรวจสอบสถานที่ทุก 3 ปี จากผู้ตรวจสอบอิสระ และอนุญาตให้บริษัทที่ดำเนินการสร้างระบบดังกล่าวใช้สัญลักษณ์ “EMAS” ได้ สัญลักษณ์นี้จะบ่งบอกถึงว่าเป็นบริษัทที่มีความห่วงใยในสิ่งแวดล้อม

1.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

การจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยพบว่ามลภาวะจากอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและมีการจัดการแก้ไขจากภาครัฐและเอกชน มีดังนี้

มลภาวะทางน้ำ เกิดจากของเสียที่มาจากอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ประมง และเหมืองแร่ ซึ่งพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ คือ การขาดแคลนระบบการกำจัดที่เหมาะสมและเพียงพอ ทำให้โรงงานต่างๆ ต้องสร้างระบบกำจัดของเสีย ซึ่งตามกฎหมายที่ออกโดยกระทรวงอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมของปี 2535 อุตสาหกรรมบางแห่งต้องส่งของเสียไปทำการบำบัดที่ศูนย์กลางก่อนทำการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ

มลภาวะทางอากาศ เกิดจากฝุ่น กลิ่นเน่าเสียและก๊าซ เป็นต้น แหล่งของมลภาวะทางอากาศมาจากการแผ่กระจายของสารพิษที่มาจากยานพาหนะ และอุตสาหกรรมแหล่งใหญ่ๆ ที่ก่อให้เกิดสารพิษ สำหรับการลดปัญหาทางอากาศ รัฐบาลได้ออกกฎระเบียบเพื่อบังคับใช้ เช่นการใช้เครื่องเปลี่ยนเร่งปฏิกิริยา การใช้ก๊าซธรรมชาติแทนน้ำมันเบนซิน การควบคุมและการตรวจสอบระดับการปล่อยสารพิษจากโรงงาน เป็นต้น

มลภาวะทางเสียง เกิดจากแหล่งทำงาน แหล่งอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เกิดจากรถยนต์ เครื่องบิน และ โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งพบว่าใน โรงงานบางแห่งให้พนักงานใช้เครื่องเสียงลดความเสี่ยงจากเสียง

การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเป็นมาตรการสืบเนื่องมาจากแนวความคิดที่ว่า ธุรกิจสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาธุรกิจแบบยั่งยืน ทั้งนี้ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมถูกระบุว่ามีส่วนอย่างมากในการสร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ถูกกำหนดให้เข้าไปมีบทบาทในการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังในหลายประเทศ จากมาตรการที่ใช้ภายในประเทศ ทำให้เรื่องดังกล่าวถูกยกมาเป็นเงื่อนไขกีดกันการค้าอีกรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นจึงมีการกำหนดมาตรฐานสากลด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นมาใช้ โดยใช้ระบบ ISO 14000 เพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เบาบางลง ซึ่งในปัจจุบันได้มีแนวคิดการรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจต่อสังคม หรือ CSR เพื่อใช้ในการจัดการด้านความรับผิดชอบต่อ ผลกระทบของสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมอีกด้วย ซึ่งในอนาคตทางสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) อาจมีมาตรการบังคับใช้มาตรฐาน ISO 26000 เพื่อกำหนดมาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกับองค์กรธุรกิจต่างๆ ทั้งนี้ยังอยู่ในขั้นตอนของการร่างเพื่อที่จะได้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

2. แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

ผู้บริหารเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อในการจัดทำ และนำเสนองบการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งบการเงิน การเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นจะช่วยให้งบการเงินมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และไม่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดในข้อมูลที่นำเสนอ วัตถุประสงค์ของการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจในข้อมูลที่นำเสนอ และช่วยให้งบการเงินมีลักษณะเชิงคุณภาพ ซึ่งได้แก่ความเข้าใจได้ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้และการเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้นกิจการจึงควรเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็น ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิด และ เป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามควร สมบูรณ์และเพียงพอ หลักการที่สำคัญของการเปิดเผยข้อมูล คือกิจการควรเปิดเผยข้อมูล หากการเปิดเผยข้อมูลนั้นจะช่วยอธิบายถึงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และ

กระแสเงินสดของกิจการในระหว่างงวดได้ อย่างไรก็ตามข้อมูลดังกล่าวต้องไม่เป็นข้อมูลที่เปิดเผยแล้ว ทำให้กิจการเสียหาย เช่น ข้อมูลที่เป็นความลับทางธุรกิจ (เมธากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2547)

ข้อมูลที่ควรเปิดเผย

งบการเงินต้องแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการโดย ถูกต้องตามที่ควร งบการเงินจะแสดงข้อมูลโดยถูกต้องตามควรเมื่อกิจการนำมาตราฐานการบัญชีมาใช้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมพร้อมกับการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็น (เมธากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2547)

ข้อมูลที่ควรเปิดเผยได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไป
2. รายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดบัญชี
 - 2.1 นโยบายทางการบัญชี
 - 2.2 การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี
 - 2.3 รายการพิเศษ
 - 2.4 การเปลี่ยนแปลงประมาณการ
 - 2.5 ข้อผิดพลาดที่สำคัญ
3. เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบดุล
4. เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นภายในหน้า
5. การดำเนินงานต่อเนื่อง
6. การดำเนินงานที่ยกเลิก
7. การเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน
8. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล

โดยปกติแล้วกิจการควรเปิดเผยข้อมูลโดยพิจารณาหลักเกณฑ์ (เมธากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2547) ดังต่อไปนี้

1. ความเพียงพอ (Adequate) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลให้เพียงพอเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด
2. ความถูกต้องตามควร (Fair) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลที่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจถึง รายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่ต้องการให้แสดง หรือควรที่จะแสดง

3. ความสมบูรณ์ (Full) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลทุกรายการที่เกี่ยวข้อง แต่ข้อมูลที่เปิดเผยนั้นไม่ควรมากเกินไป ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีเนื่องจากทำให้ข้อมูลหมดความสำคัญ และทำให้เกิดความยากลำบากในการตีความ

3. แนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งในกิจการอุตสาหกรรมทั้งหลายมีส่วนในปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ซึ่งในด้านของบัญชีได้มีการนำการบัญชีสิ่งแวดล้อมเข้ามามีบทบาทสำคัญ โดยกิจการจะปรับปรุงระบบบัญชีที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (เช่น การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม) รวมทั้งการนำเสนอรายงานต่อสาธารณชนหรือบุคคลภายนอกในเรื่องการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ (เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบของกิจการต่อสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี เป็นต้น) เรื่องยุ่งยากและเป็นปัญหาอย่างมากสำหรับการบัญชีสิ่งแวดล้อมคือการรับรู้ (Recognition) การวัดหรือการกำหนดมูลค่า (Measurement) การบันทึกและการจัดประเภทรายการ (Recording and Classifying) ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure) ในงบการเงินเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้ว เนื่องจากโดยส่วนใหญ่แล้วรายการเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมจะไม่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการตามข้อกำหนดของการบัญชีการเงิน (ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2555)

4. ความหมายของการบัญชีสิ่งแวดล้อม

การบัญชีสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบัญชีที่แสดงสารสนเทศเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อม และผลการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรธุรกิจเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารสิ่งแวดล้อมของธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ (ดวงมณี โกมารทัต, 2545)

การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม คือ การบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตอบโต้ขององค์กรธุรกิจต่อประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม (Gray, 1994 อ้างถึงใน จักรพันธ์ จินดาวงศ์, 2547)

Kimio Uno (Kimio Uno อ้างถึงใน จงจิต พิมพาลัย, 2555) ให้ความหมายของการบัญชีสิ่งแวดล้อม ไว้ว่า เป็นการจัดทำบัญชีที่รวบรวมและจัดทำรายงานข้อมูลการบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเปิดเผยข้อมูลต่อผู้มีส่วนได้เสีย การบัญชีสิ่งแวดล้อมได้แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 การบัญชีสิ่งแวดล้อมที่แสดงภาพรวมระดับชาติ (Environment National Accounting) จะรายงานเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อมที่รัฐบาลต้องลงทุนเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศให้มีความยั่งยืน (Sustainable) เป็นการแสดงข้อมูลในระดับมหภาค

4.2 การบัญชีสิ่งแวดล้อมทางบัญชีการเงิน (Environment Financial Accounting) เป็นการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนของธุรกิจเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม มีการแสดงรายได้ ค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นหรือเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนภาระหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตถ้าไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม รายงานดังกล่าวแสดงในระดับจุลภาคต่อบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก จะแสดงการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชีหรือข้อบังคับที่ทางราชการกำหนดไว้

4.3 การบัญชีสิ่งแวดล้อมทางบริหารหรือการบัญชีบริหารสิ่งแวดล้อม (Environment Management Accounting) เป็นการเปิดเผยข้อมูลและการจัดทำรายงานข้อมูลด้านการลงทุน ต้นทุน และรายได้ที่เป็นผลกระทบจากการบริหารสิ่งแวดล้อมของธุรกิจ เป็นการจัดทำรายงานต่อฝ่ายบริหารภายในของธุรกิจ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การบัญชีสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรวบรวมข้อมูล การรับรู้รายการ การวัดมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการต่อผู้มีส่วนได้เสีย

5. การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันการรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการรายงานโดยสมัครใจของแต่ละองค์กร โดยไม่มีกฎระเบียบใดๆ มาบังคับ แม้แต่นโยบายทางบัญชียังมีได้ระบุนถึงการรายงานด้านสิ่งแวดล้อม

ประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งประเทศไทย ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีหรือแนวทางปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้ออกกฎหมายสิ่งแวดล้อมปี 2535 ซึ่งกำหนดให้บริษัทที่จะทำการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่จะต้องขึ้นผลการศึกษา ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อขออนุมัติก่อนการก่อสร้าง นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนต้องเปิดเผยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในรายงาน 56-1 สำหรับขนาดและรายละเอียดในการเปิดเผยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังไม่ได้กำหนดชัดเจนแต่ได้กำหนดเงื่อนไขขึ้น สำหรับผู้ที่เสนอขายหุ้นออกใหม่ว่า ผู้ที่เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่จะต้องเปิดเผยให้เห็นว่า ธุรกิจของตนไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด (นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา และคณะ. 2547)

United Nations (1992) ได้ออกข้อเสนอแนะสำหรับการรายงานการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

รายงานของคณะกรรมการบริษัทควรมีข้อมูลเกี่ยวกับ

1. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการและอุตสาหกรรม
2. นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ
3. การปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมและการดำเนินการ
4. การสนองตอบข้อกำหนดของรัฐบาล
5. ปัญหาสำคัญต่างๆ ทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ
6. ผลกระทบด้านมาตรฐานการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการลงทุนและกำไรของกิจการ
7. ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นรายจ่ายฝ่ายรายได้ในงวดปัจจุบัน
8. ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนในงวดปัจจุบัน

หมายเหตุประกอบงบการเงินควรเปิดเผยเรื่องต่อไปนี้

1. นโยบายบัญชีสำหรับการบันทึกหนี้สิน ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมและการเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
2. จำนวนหนี้สินและประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่กันไว้ระหว่างงวด
3. จำนวนเงินของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
4. ผลกระทบด้านภาษีอากร
5. จำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลในงวดนั้น

Intergovernmental Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting (ISAR). (2005) ได้ให้แนวทางปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนสิ่งแวดล้อมและหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมว่ากิจการอาจเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการอธิบายรายการที่มีอยู่ในงบดุลหรืองบกำไรขาดทุนหรือเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือเปิดเผยไว้ในรายงานแยกต่างหากจากงบการเงิน เช่น ต้นทุนสิ่งแวดล้อม และหนี้สินสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. ประเภทรายการที่เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม
2. รายการที่รวมอยู่ในต้นทุนสิ่งแวดล้อม
3. จำนวนต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่บันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ในระหว่างงวด
4. เปิดเผยต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นผลมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการชดเชยผลเสียหายที่มีสาเหตุมาจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคคลที่สามเป็นรายการแยกต่างหาก

หนี้สินสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. เปิดเผยหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเป็นรายการแยกต่างหากในงบดุลหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
2. ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวัดค่าของหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
3. คำอธิบายเกี่ยวกับประเภทของหนี้สินระยะเวลาและเงื่อนไขของการชำระหนี้

นอกจากให้แนวทางในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ISAR ยังให้แนวทางปฏิบัติทั้งในเรื่องของการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม การรับรู้หนี้สินสิ่งแวดล้อม การรับรู้ค่าชดเชยที่คาดว่าจะได้รับจากบุคคลที่สาม การวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ไว้ดังนี้

การรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมและหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมจะเกี่ยวข้องกับคำนิยามของสินทรัพย์และหนี้สินตามแม่บทการบัญชี กล่าวคือรายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมจะบันทึกและรับรู้เป็นองค์ประกอบของงบการเงินได้ก็ต่อเมื่อรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีดังกล่าวเป็นไปตามคำนิยามขององค์ประกอบของงบการเงินและเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ

ISAR ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติว่ากิจการควรรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นสินทรัพย์ หากรายการทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเป็นไปตามคำนิยามของสินทรัพย์ ซึ่งองค์ประกอบหนึ่งของงบการเงินและรายการนั้นเข้าเกณฑ์ของการรับรู้รายการตามแม่บทการบัญชีสำหรับสินทรัพย์ตามแม่บทการบัญชี หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจนั้นในอนาคต นอกจากรายการดังกล่าวจะเป็นไปตามนิยามของสินทรัพย์แล้ว กิจการต้องพิจารณาต่อไปว่ารายการนั้นเข้าเกณฑ์การรับรู้หรือไม่ แม่บทการบัญชีกำหนดว่ารายการที่เป็นไปตามคำนิยามขององค์ประกอบของงบการเงินให้รับรู้เมื่อเข้าเงื่อนไขทุกข้อ ดังต่อไปนี้

1. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการดังกล่าวจะเข้าหรือออกจากกิจการ
2. รายการดังกล่าวมีราคาทุนหรือมูลค่าที่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ

ในทางปฏิบัติกำหนดให้กิจการจะต้องรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมในรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดขึ้นทันที หากต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่จะรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ กิจการจะต้องรับรู้เป็นต้นทุนของสินทรัพย์และตัดจำหน่ายตามที่เห็นควร

การรับรู้หนี้สินสิ่งแวดล้อมนั้น กิจการควรรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมในงบดุลเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของทรัพยากรจะออกจากกิจการเพื่อชำระภาระผูกพันในปัจจุบันและเมื่อมูลค่าของภาระผูกพันที่ต้องชำระนั้นสามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ ภาระผูกพันดังกล่าวอาจเป็นภาระผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพันที่ฝ่ายบริหารให้สัญญาหรือภาระ

ผูกพันจากการอนุমান อนึ่งภาระผูกพันจากการอนุমান (Constructive Obligation) หมายถึง ภาระผูกพันที่เกิดจากการกระทำของกิจการที่ทำให้กิจการจำต้องปฏิบัติตามภาระผูกพันนั้น โดยปริยาย ภาระผูกพันดังกล่าวสามารถคาดคะเนตามหลักเหตุผลได้จากการกระทำของกิจการ

6. การวิเคราะห์ทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์ทางการเงินเป็นการใช้ข้อมูลทางบัญชีในอดีต มาช่วยในการพยากรณ์อนาคตของธุรกิจว่าจะดำเนินไปในทิศทางใดและจะเป็นอย่างไรในอนาคต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ งบการเงินว่าจะให้ความสนใจในเรื่องใด เช่น ผู้บริหารของธุรกิจสนใจในข้อได้เปรียบและเสียเปรียบใน ฐานะการเงินของกิจการ ความสามารถในการเจริญเติบโต การสร้างรายได้ของกิจการ ตลอดจน ผลกระทบทางการเงินต่อการตัดสินใจที่ได้ดำเนินการไว้ ในขณะที่ผู้ให้เงินกู้ อาจจะสนใจใน ความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท ผู้ลงทุนสนใจในความสามารถในการหารายได้ ความสามารถ ในการทำกำไร และการเจริญเติบโตของธุรกิจในอนาคต ลูกค้าน่าจะสนใจในเรื่อง ความสามารถในการดำเนินกิจการที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ดังนั้นความต้องการของผู้ใช้งบการเงิน จึงเป็นตัวกำหนดการ วิเคราะห์ทางการเงินว่าจะใช้ในเรื่องใด จะใช้หลักเกณฑ์ใดมาช่วยในการตัดสินใจ

การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratio Analysis) การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จะช่วยให้ ผู้วิเคราะห์ทราบถึงสภาพทางการเงิน ประสิทธิภาพในการบริหารงานของกิจการ จุดอ่อนจุดแข็งของกิจการได้ลึกซึ้งกว่า การวิเคราะห์วิธีอื่น แม้ว่าอัตราส่วนทางการเงินจะเป็นเพียงตัวเลขที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของรายการในงบการเงินแต่ละ รายการก็ตาม แต่จะให้ประโยชน์อย่างมากต่อการวิเคราะห์ ทั้งนี้ผู้วิเคราะห์จำเป็นต้องมีเกณฑ์ในการ เปรียบเทียบกับอัตราส่วนของกิจการที่ได้ เพื่อสามารถสรุปสถานะภาพที่แท้จริงของกิจการ เกณฑ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบ มี 2 เกณฑ์ คือ 1) เปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจเอง โดยเปรียบเทียบกับอัตราส่วน ทางการเงินของกิจการในอดีตและแนวโน้มในอนาคต 2) เปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทอื่นที่อยู่ในธุรกิจประเภทเดียวกัน ซึ่ง มักจะเรียกว่า อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรม

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) เป็นการนำตัวเลขที่อยู่ในงบการเงิน มาหาอัตราส่วนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกิจการอื่น หรือ เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานในอดีต ช่วยให้ผู้ใช้วิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินงาน แนวโน้ม และความเสี่ยงของกิจการได้ดียิ่งขึ้น

- (1) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด (Return on Assets : ROA) แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์ของบริษัทสามารถทำรายได้ได้มากเพียงใด

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมดสามารถคำนวณได้จาก

$$\text{ROA} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมด}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้แสดงถึงระดับผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัทว่าอยู่ในระดับใด มีทิศทางแนวโน้มอย่างไร การเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์หมายถึงโอกาสที่บริษัทจะทำกำไรสูงขึ้นเป็นการวัดความสามารถในการทำกำไรของสินทรัพย์ทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินงาน นอกจากนั้นตัวเลขนี้ยังมีประโยชน์ในการเปรียบเทียบบริษัทที่แข่งขันกันในอุตสาหกรรมเดียวกันตัวเลขนี้จะมีค่าหลากหลายขึ้นอยู่กับประเภทอุตสาหกรรม

(2) อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นได้มากเพียงใด

อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้นสามารถคำนวณได้จาก

$$\text{ROE} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้แสดงถึงระดับผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทว่าอยู่ในระดับใด มีทิศทางแนวโน้มอย่างไร เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไรจากเงินทุนของผู้ถือหุ้นสะท้อนให้เห็นความสามารถในการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นที่เป็นเจ้าของ นอกจากนั้นตัวเลขนี้ยังมีประโยชน์ในการเปรียบเทียบบริษัทที่แข่งขันกันในอุตสาหกรรมเดียวกัน

(3) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น (Earnings Per Share : EPS) แสดงให้เห็นถึงกำไรของบริษัทเมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัทว่าในแต่ละงวดของบัญชีสามารถทำกำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนเท่าไร

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น สามารถคำนวณได้จาก

$$\text{EPS} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นของบริษัทที่ชำระแล้ว}}$$

หลักการตีความจาก EPS นั้นไม่ตายตัว แต่โดยทั่วไปแล้ว ยิ่งเยอะเท่าไรก็ยิ่งดี EPS เยอะหมายความว่าบริษัทมีกำไรมากมีการเงินที่แข็งแกร่งมั่นคง จึงเป็นบริษัทที่น่าเชื่อถือสำหรับการลงทุน ในส่วนของการวิเคราะห์อาจดู EPS ย้อนหลังและเปรียบเทียบกับบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจเดียวกันอย่างไรก็ตาม การดูเพียงแค่ว่า EPS อย่างเดียวคงไม่สะท้อนถึงแง่มุมต่างๆของบริษัทออกมาทั้งหมด เช่น สองบริษัทมี EPS ที่เท่ากันแต่อีกบริษัทใช้ต้นทุนน้อยกว่าอาจตีความได้ว่าสามารถใช้เงินลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า เป็นต้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Canadian Institute of Chartered Accountants (1992) ได้ทำการวิจัยและได้ผลการวิจัยในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

1. จำนวนค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละงวดบัญชี และลักษณะของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทในการป้องกันหรือบำบัดสิ่งแวดล้อม
2. จำนวนเงินลงทุนในโครงการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
3. จำนวนหนี้สินด้านสภาพแวดล้อมและรายจ่ายรอดบัญชีหากทั้งสองรายการมีแสดงในงบการเงินด้วยยอดสุทธิที่ควรเปิดเผยจำนวนเงินขั้นต่ำไว้
4. เปิดเผยลักษณะของรายการที่มีความไม่แน่นอนว่าอาจจะเกิดความเสียหายหรือเป็นหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม
5. ภาระผูกพันที่ต้องจ่ายในอนาคตที่สำคัญ
6. หากไม่มีการบันทึกค่าใช้จ่ายในการบำบัดสภาพแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตไว้ในงบการเงินอันเนื่องจากไม่สามารถประมาณจำนวนเงินได้อย่างสมเหตุสมผลก็ให้เปิดเผยด้านลักษณะค่าใช้จ่ายและเหตุผลที่ไม่มีการบันทึกบัญชีและระยะเวลาที่คาดว่าจะเกิดค่าใช้จ่ายขึ้นไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
7. เนื่องจากผลเสียหายจากสภาพแวดล้อมเป็นความเสี่ยงอย่างหนึ่งในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นจึงควรมีการเปิดเผยข้อมูลเอาไว้รายงาน เช่น รายงานประจำปีด้วยข้อมูลที่สำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่ควรเปิดเผย
8. หากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงว่าบริษัทจะเกิดค่าใช้จ่ายขึ้นเนื่องจากแรงกดดันของสังคมหรือกฎหมายที่กำลังจะออกมาบังคับใช้ก็ควรจะมีการเปิดเผยข้อมูลนี้ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

Tsoutsoua (2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกับผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทในดัชนี S&P 500 จากข้อมูลช่วงปี ค.ศ.1996-2000 ด้วยการวิจัยเชิงประจักษ์ ผลการศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงิน ประกอบด้วยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset : ROA) อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) และอัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย (Return on Sale : ROS)

ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล (2540) ได้ศึกษารูปแบบและแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีประเด็นหลักใน

การศึกษา คือ 1) กำหนดลักษณะของข้อมูลและรายงานว่าควรเป็นอย่างไรและ 2). ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมโดยสมัครใจและผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและแรงกดดันจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) โดยในประเด็นแรกได้ใช้วิธีออกแบบข้อมูลและรูปแบบของรายงานและสำรวจความคิดเห็นจากฝ่ายบริหารของกลุ่มตัวอย่างและผู้ใช้ข้อมูลสิ่งแวดล้อมถึงการเปิดเผยข้อมูลในระดับความสูงต่ำของรายการ ผลการศึกษาพบว่า สินทรัพย์และค่าใช้จ่ายควรมีการเปิดเผยมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสนับสนุนรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่น่าเสนอซึ่งแยกจากงบการเงินปกติ และในการศึกษาประเด็นที่สอง ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ต่ำและพบว่าแรงกดดันจากผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องก็มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

พจน์ วีรสุทธากร (2543) ศึกษาเรื่องแนวทางการประยุกต์ใช้การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนเป็นการวิเคราะห์จากบทความเอกสารวิชาการด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องและการส่งแบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติโดยมีกลุ่มตัวอย่าง 16 บริษัทและผลจากการศึกษาพบว่าผู้บริหารและนักบัญชีส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมน้อยมากและผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้บัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นไปได้ยากและยังไม่เป็นที่เผยแพร่หน่วยงานรัฐยังไม่มีการติดตามและส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อม

พิเชษฐ โสภางษ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากลุ่มบริษัท เคมีภัณฑ์และพลาสติก การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อ คือ 1) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อม 2) ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของขนาดบริษัท ผลตอบแทนและความเสี่ยงต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อมและ 3) ศึกษาวิธีปฏิบัติกรบัญชีสิ่งแวดล้อมของกลุ่มบริษัท เคมีภัณฑ์และพลาสติก ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ในส่วนแรกพบว่ากลุ่มบริษัท เคมีภัณฑ์และพลาสติกได้เปิดเผยข้อมูลในลักษณะเชิงบรรยายเนื้อหาต่างๆ เรื่องกิจกรรมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทและรางวัลกับผลสำเร็จด้านสิ่งแวดล้อมโดยไม่ได้เปิดเผยจำนวนรายการและจำนวนเงินไว้ในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินแยกต่างหาก ข้อมูลที่เปิดเผยเป็นข้อมูลที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัทด้านสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่ 2 พบว่า ขนาดของบริษัทและผลตอบแทนที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อม และในส่วนที่ 3 พบว่าบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และพลาสติกได้ใช้วิธีปฏิบัติทางบัญชีในการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับสินทรัพย์และหนี้สินตามปกติ ส่วนด้านการเปิดเผยข้อมูลพบว่าบริษัทไม่ได้เปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อมไว้ในงบการเงิน

และหมายเหตุประกอบงบการเงินและได้เสนอแนะให้มีการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน มีผู้ตรวจสอบสิ่งแวดล้อมและการตรวจสอบข้อมูลที่เปิดเผย รวมทั้งให้มีกฎหมายบังคับในการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อม

นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา และคณะ (2547) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยงานวิจัยนี้เปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อม 2 ประเภท คือ นโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการรักษาสีงแวดล้อม และนโยบายที่กำหนดชัดเจนเกี่ยวกับการรักษาสีงแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็น 7 นโยบายย่อย คือ 1) ระบบการจัดการสีงแวดล้อม 2) การนำมาใช้ใหม่(Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่(Recycle)และความยั่งยืน(Sustainability) 3) ขยะและมลภาวะ 4) การตรวจติดตามสีงแวดล้อมและคณะกรรมการสีงแวดล้อม 5) กฎหมายสีงแวดล้อม 6) การจัดหาทุน 7) การวิจัยและพัฒนา อนึ่งงานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์สาระเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกำหนดหน่วยของสาระเป็นบรรทัดในการเจงนับ เพื่อให้ทราบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสีงแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ มีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสีงแวดล้อมที่แตกต่างกันทั้งนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับสีงแวดล้อมและนโยบายที่กำหนดอย่างชัดเจน สำหรับการเปรียบเทียบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสีงแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับบริษัทในประเทศออสเตรเลีย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบริษัทในประเทศไทยเปิดเผยข้อมูลนโยบายสีงแวดล้อมแตกต่างจากบริษัทในประเทศออสเตรเลีย

จักรพันธ์ จินดาวงศ์ (2547) ได้ศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานและแนวโน้มของการบัญชีการเงินเพื่อสีงแวดล้อมและแนวโน้มในการเปิดเผยข้อมูลสีงแวดล้อมในรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานด้านสีงแวดล้อมพบว่าการเพิ่มขึ้นในแนวโน้มการปฏิบัติงานบัญชีการเงินที่เกี่ยวกับสีงแวดล้อมและแนวโน้มการเปิดเผยสารสนเทศสีงแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในช่วงปี 2539-2544 รูปแบบการเปิดเผยสารสนเทศสีงแวดล้อมที่พบมากที่สุดคือสารสนเทศเชิงคุณภาพซึ่งอีก 2 ประเภทได้แก่เชิงปริมาณและเชิงการเงินผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงปัญหาในการนำหลักการบัญชีสีงแวดล้อมที่เกี่ยวกับรายการค่าใช้จ่ายสีงแวดล้อมและหนี้สินสีงแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นมาประยุกต์ใช้ในองค์กรว่าคือความยุ่งยากและปัญหาในการกำหนดมูลค่าและการจัดประเภทรายการเกี่ยวกับสีงแวดล้อมเนื่องจากขาดมาตรฐานการบัญชีในการอ้างอิงเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนอกจากนี้ผลการวิจัยยังสามารถระบุปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบการเปิดเผยสารสนเทศสีงแวดล้อมมากที่สุดคือทัศนคติและการกำหนดนโยบายของฝ่ายบริหารต่อการจัดการด้านสีงแวดล้อมและสาเหตุสำคัญที่ทำให้จำนวนของบริษัทกลุ่มตัวอย่าง

เปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากขึ้นได้แก่การได้รับใบรับรอง ISO 14000 และความสนใจในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

อังคณา อีรณไพบูรณ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม วิธีการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากงบการเงินและรายงานประจำปีของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 จำนวน 17 บริษัท และทำการจัดบันทึกข้อมูลดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบ จากผลการศึกษาพบว่า บริษัทโดยส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินนั้น บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเปิดเผยมากนัก ส่วนการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และบริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมในรายงานประจำปีมากที่สุด สำหรับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีด้านสังคม พบว่า ความรับผิดชอบต่อทรัพยากรบุคคลมีการเปิดเผยมากที่สุด ลำดับถัดมาคือความรับผิดชอบต่อชุมชนและบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมในรายงานประจำปีมากที่สุด และหากแบ่งตามประเภทของธุรกิจ พบว่ากลุ่มธุรกิจเหมืองแร่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และกลุ่มธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมมีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมากที่สุด

จอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์ : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปัจจัยที่นำมาศึกษา ได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีขนาดบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2547 จำนวน 246 บริษัท เทคนิคทางสถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนากระดาษทำการเพื่อใช้วัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้งสองอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่นซึ่งประกอบด้วยผลการดำเนินงานการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น และความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้งสองอุตสาหกรรม ระดับความมีอิทธิพลของทุกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน

ระหว่างสองอุตสาหกรรม โดยบริษัทขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลดีกว่าบริษัทขนาดเล็ก และคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจะแตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรม นอกจากนี้คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรมการผลิต อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ในขณะที่อุตสาหกรรมบริการอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า บทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานกำกับดูแล ยังไม่มากพอที่จะกดดันให้บริษัทจดทะเบียน มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอย่างมี

จตุพร กุมทอง (2551) ได้ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินตามแนวคิดบัญชีสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับ ISO14000 โดยศึกษา ระดับการเปิดเผยข้อมูลและปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลตามแนวคิดการบัญชีสิ่งแวดล้อม ในการรายงานทางการเงินของบริษัท และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมในรายงานทางการเงินของบริษัท โดยเก็บรวบรวม จากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อมูลจาก สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โดยเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้และศึกษา ข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาสาระ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่นำวิธีการทางปริมาณมาใช้ โดยวิธีการเจนนับเพื่อหาความถี่ในประเด็นที่ศึกษาแล้วให้ คะแนนใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะของตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งบรรยายถึงลักษณะต่างๆ โดยแสดงด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพบว่าบริษัทขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ย ระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานทางการเงินมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก และประเภท กลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานทางการเงินที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปัจจัยด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมกับระดับ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเนื่องมาจากปัจจุบันได้มีการ รณรงค์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลตามหลักการกำกับดูแลที่ตีรวมทั้งบริษัทอยู่ภายใต้มาตรฐานการ จัดการสิ่งแวดล้อมจึงทำให้บริษัทที่มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูงและต่ำมีการเปิดเผย ข้อมูลดังกล่าวที่เหมือนกันหรือไม่แตกต่างกัน

บุษบา นุชิตภาพ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตรา ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตรากำไรสุทธิต่อรายได้รวมของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทที่ เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในระดับสูงกับระดับต่ำ โดยทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงาน ระหว่างกลุ่มของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการ

เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูงกับกลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ เนื่องจากถ้าระดับการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสมีผลต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มของบริษัทที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลสูงน่าจะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของผลการดำเนินงานมากกว่ากลุ่มของบริษัทที่ระดับการเปิดเผยข้อมูลต่ำ โดยพิจารณาจากการนำข้อมูลระดับคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของข้อมูลทั้ง 150 ข้อมูลมาจัดเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำแล้วใช้วิธีแบ่งกลุ่มแบบเปอร์เซ็นต์ไทล์ 33% แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูง 50 ข้อมูล กลุ่มที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลปานกลาง 50 ข้อมูล และกลุ่มที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลต่ำ 50 ข้อมูล จากนั้นตัดกลุ่มที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลปานกลางออกเนื่องจากกลุ่มนี้ระดับการเปิดเผยข้อมูลไม่แตกต่างกันมากนัก ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในดัชนี 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานแต่ละรายการตามกลุ่มธุรกิจพบว่า ความสัมพันธ์นี้ของกลุ่มบริการทั้งหมดเป็นไปในทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและความสัมพันธ์นี้ของกลุ่มบริการการเงินในส่วนของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูงต่ำกว่ากลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้นมีความแตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบแนวทางที่กำหนดไว้ให้ต้องจัดทำและบังคับให้เปิดเผยข้อมูล ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลจึงเป็นการเปิดเผยตามความสมัครใจของบริษัท และเป็นข้อมูลเชิงบวกที่เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัท ผลการศึกษาพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม บริษัทส่วนใหญ่มี การเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับร้อยละ 40-49 คิดเป็นร้อยละ 26.18 โดยบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์และบริการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90.65 สำหรับเรื่องที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุดคือด้านการใช้พลังงานคิดเป็นร้อยละ 29.91 สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทพบว่าขนาดของกิจการ ประเภทสำนักงานสอบบัญชีและความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงบวกกับการเปิดเผย ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท : กรณีศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าบริษัท จำนวน 48 บริษัท หรือคิดเป็นร้อยละ 96 มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี หัวข้อการกำกับดูแลได้รับความนิยมนในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากที่สุด บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสูงสุด แต่บริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีเปิดเผยข้อมูลต่ำสุด ในการทดสอบความสัมพันธ์การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าลักษณะของอุตสาหกรรมและประเภทของเจ้าของกิจการมีอิทธิพลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จิตติมา กิ่งแก้ว (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีข้อมูลปี 2553 สำหรับใช้ในการศึกษา จำนวน 381 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า บริษัทร้อยละ 23.40 มีระดับการเปิดเผยข้อมูล 0-9% โดยเปิดเผยข้อมูลด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.90 รองลงมาคือข้อมูลด้านความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 71.10 และข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 66.10 และพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรม บรรษัทภิบาล และสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไปในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ขณะที่โครงสร้างหนี้สินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ภัทรภรณ์ เพ็ญทอง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาบริษัทกลุ่มทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มดังกล่าวและศึกษาความแตกต่างของผลการดำเนินงานระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 525 บริษัท โดยเก็บข้อมูลจากปี 2551 ถึง 2553 ผลการวิจัยพบว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับมากมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยที่ระดับการเปิดเผยข้อมูลทั้ง 3 ปีที่ทำการศึกษามีความใกล้เคียงกัน ระดับของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับผลการดำเนินงานทั้ง 3 ปีที่ทำการวิจัยและงานวิจัยนี้ไม่พบความแตกต่างอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากกับกลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมน้อย และผลจากงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่ายังไม่มีข้อสรุปเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมนั้น จะสังเกตได้ว่า ในบริษัทอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบถึงผลการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและผลที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเป็นอย่างยิ่ง